

Tema 3: De la Il·lustració i la Revolució Francesa als sistemes públics d'ensenyament

Josefa A. Pimentel.
Comtessa-Duquessa de Benavent

Estructura social: Antic Règim

- **Societat estamental:**

- Rei i aristocràcia.
- Clergat.
- Burgesia.
- Classes populars.

- **Revolució Francesa:**

- Llibertat, igualtat, fraternitat.

II·lustració

- Racionalisme,
- positivisme i
- utilitarisme en seran les bases.
- Pensadors: Locke, Leibniz, Voltaire, Rousseau, Pestalozzi.
L'Enciclopèdia.

El pensament pedagògic il·lustrat

- **Utilitarisme:** Importància de l'educació perquè ajuda a la reforma econòmica.
- **Educació estatal:** comença l'educació pública estatal a l'intervenir l'Estat.
 - Educar súbdits.
 - Classista.
 - Sexista.
- **Extensió professional:** ensenyaments tècnics.
- **Secularitzada.**
- **Mantenir l'ordre social.**

Despotisme il·lustrat

- Règim absolutista i reformista, reformes de dalt a baix: “Tot per al poble, però sense el poble”.
- **Característiques:**
 - Moviment cultural i ideològic que defensa l'ús de la raó, l'esperit crític i investigador, l'empirisme, l'utilitarisme i les reformes socials.

Carles III

Pedagogs il·lustrats i obres representatives

- **Benito Feijóo**
—1726-1740: *Teatro crítico universal o discursos varios en todo género de materias, para desengaño de errores comunes*; —1742-1760: *Cartas eruditas y curiosas*.
- **Baldiri i Reixach**
—1749: *Instruccions per a l'ensenyança de minyons*.
- **Gregorio Mayans**:
—1767: *Informe al Rey sobre el método de enseñar en las Universidades de España*.
- **Martín Sarmiento**
—1768: *Tratado de educación de la juventud o Discurso sobre el método que debía guardarse en la primera educación de la juventud*.
- **Pablo de Olavide**
—1768: *Plan de estudios para la Universidad de Sevilla*.
- **Pedro Rodríguez de Campomanes**
—1775: *Discurso sobre la educación popular de los artesanos y su fomento*.
- **Josefa Amar y Borbón**:
—1790: *Discurso sobre la educación física y moral de las mujeres*.
- **Gaspar Melchor de Jovellanos**:
—1790: *Plan de Estudios para el Colegio Imperial de Calatrava*; —1802: *Memoria sobre educación pública o Tratado teórico-práctico de enseñanza*; —1809: *Bases para la formación de un plan general de Instrucción Pública*.
- **Francisco Cabarrús**:
—1809: *Carta sobre los obstáculos de opinión y el medio de resolverlos con la circulación de luces y un sistema general de educación*.

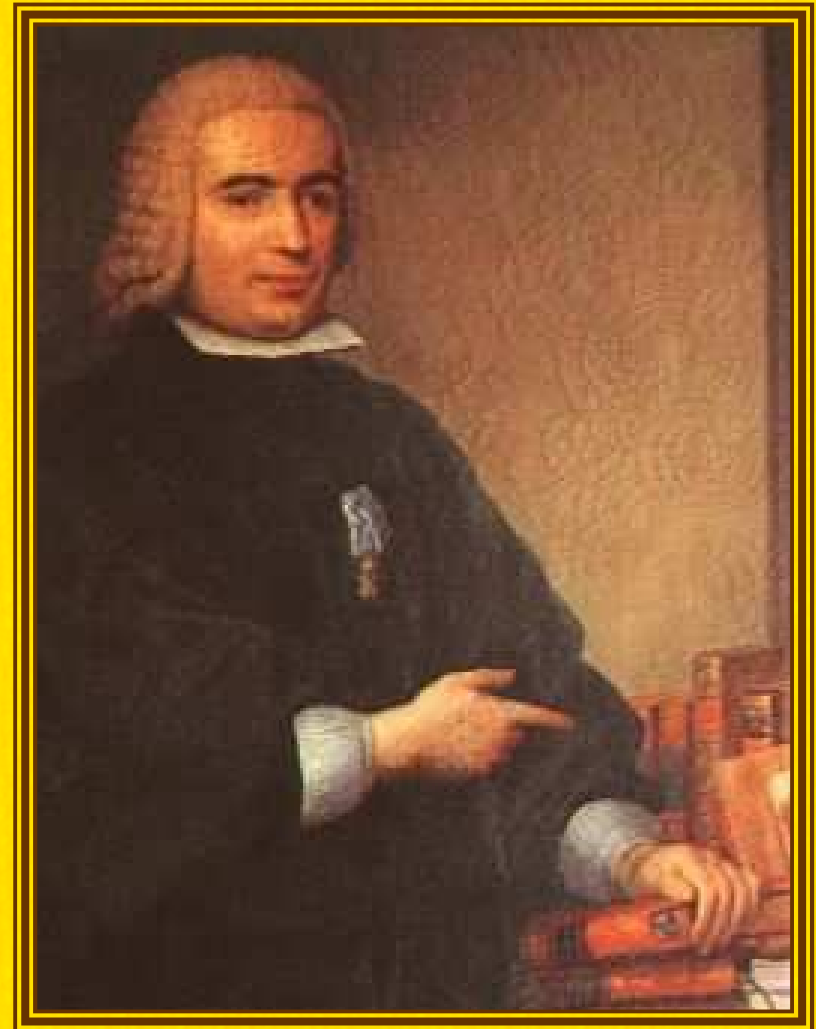
Fra Martín Sarmiento

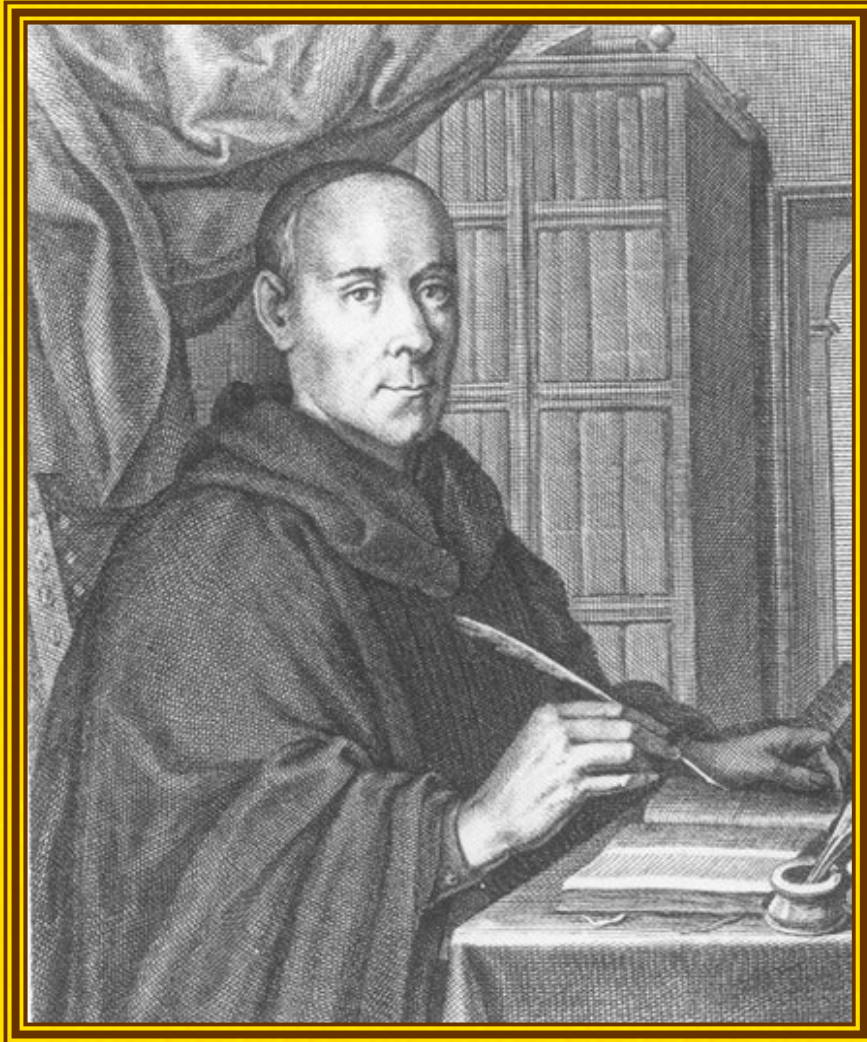
- Pedagogia realista.
- Educació:
 - Experiencial.
 - Gradual.
 - En llengua materna.
 - Interès de l'alumne.
 - Adaptat a l'evolució.
 - Científica.
 - No memorística.
 - Enfront de l'ensenyament tradicional, intel·lectualista, memorístic i dogmàtic proposa aprenentatge natural, empíric i basat en l'interès.

Pedro Rodríguez de Campomanes

- Formació tècnica dels treballadors.
- Instrucció popular.
- Estamental.
- Utilitarista: en funció de la felicitat social.
- Conservar l'ordre social.
- Promou les Sociedades Económicas de Amigos del País.

Pare Benito Feijóo

- Mètode científic: integra raó i experiència.
- Ensenyament utilitari, realista.
- A partir de l'experiència, no memorístic.
- A favor de l'ensenyament de les dones.

Gaspar Melchor de Jovellanos

- Instrucció base del progrés i de la felicitat personal i social.
- Instrucció pública estatal.
- Universal, però estamental.
- Utilitària: base de la prosperitat nacional.
- Defensa l'accés de les dones a l'educació, però diferenciada.

Josefa de Amar y Borbón

- Igualtat intel·lectual entre homes i dones.
- Igualtat en obligacions i ensenyaments.
- Ideal esposa i mare, estudi subsidiari.
- Educació diferenciada: intel·lectual subordinada a la pràctica.
- Optimisme pedagògic.
- Reformista, possibilista, utilitària, domèstica, diferenciada.

Sociedades Económicas de Amigos del País

- **Origen:** Tertúlies de l'elit social: noblesa i clergat. S'hi afegiren membres de la burgesia.
- **Inici:** Sociedad Vascongada (1764), fundada pel Comte de Peñaflorida.
- **Expansió:**
 - Campomanes publica *Discurso sobre el fomento de la industria popular* (1774) i *Discurso sobre la Educación Popular de los Artesanos y su Fomento* (1775).
 - Sociedad Matritense (1775).
 - Sociedad Económica de Amigos del País (1776). València.

Sociedades Económicas de Amigos del País

- **Objectiu:** regeneració econòmica i social.
- **Finalitats:**
 - Econòmica: fomentar i millorar l'agricultura, la indústria i el comerç: seda, llana, oli, tèxtil, lli, paper...
 - Social:
 - Ensenyament.
 - Beneficència.
 - Fomentar les arts i les lletres.
- **Dirigida a:**
 - Adults/es de la noblesa i les classes populars.
 - Xiquets/es de les classes populars.

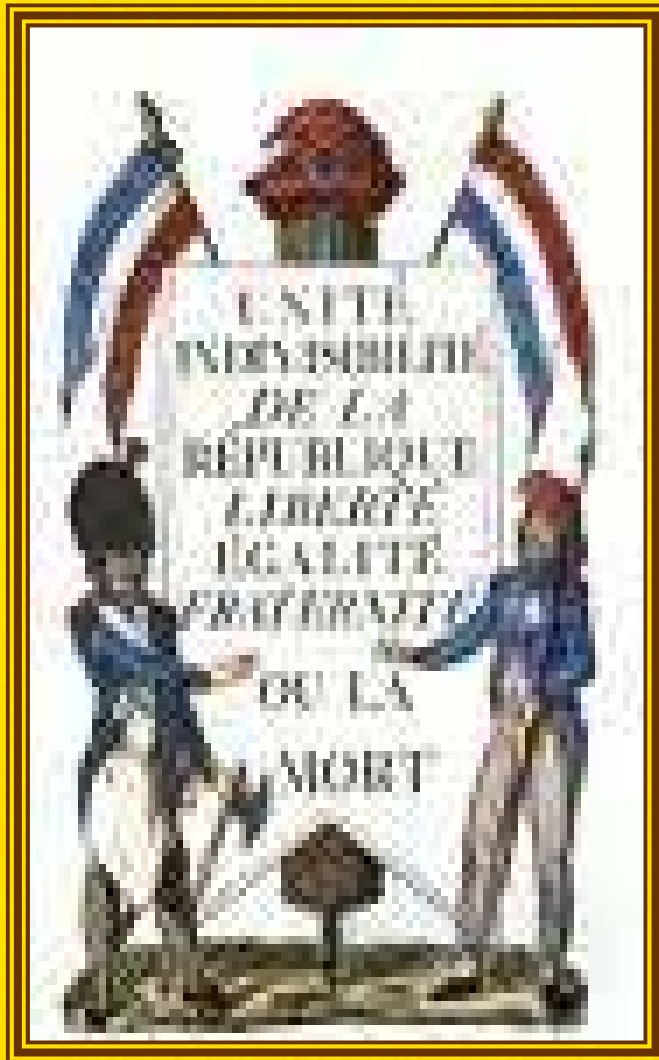

Pedagogia i Revolució Francesa

Educació nacional:

- Dret fonamental de la persona.
- Educació del ciutadà.
- Per l'Estat: organitzat i controlat per l'Estat, pels representants del poder.
- Per a totes les classes socials, generalització a tots.
- Sistema educatiu públic, obert a tots, atent a les necessitats de la societat, organitzat i controlat per l'Estat.
- Secularitzada, laica.
- Cívica: deures i drets.
- Inculcar patriotisme.
- **Llibertat individual:** propi interès i interès de l'Estat; no obligar els pares.

Conseqüències de la Revolució Francesa en l'educació

- Naix l'educació nacional.
- Es qüestiona el monopoli de l'Església, i es proposa la secularització de la societat.
- Es planteja la necessitat d'estendre l'educació a totes les classes socials.
- Es declara l'educació un dret de tots els ciutadans.

Pedagogia i Revolució Francesa

El *Rapport* de Condorcet:

- Instrucció pública nacional, mixta, republicana, laica, permanent, gratuïta, universal i obligatòria, basada en els principis d'igualtat i llibertat, que atén la formació de l'home i del ciutadà.
- Defensa una educació moral fonamentada en la tradició il·lustrada, la raó, la naturalesa humana i la veritat, capaç de transformar la persona en un ésser autònom i constructor d'una ètica personal al mateix temps que participa en un projecte col·lectiu de transformació social.

